

Tak nám schválili autorský zákon!

Chtělo by se švejkovsky zvolat namísto slavného „Tak nám zabili Ferdinanda!“. Práce na novele autorského zákona, věřte nebo ne, započaly již v roce 2012. Pak se odložily s tím, že se již počká na připravovanou směrnici Evropské unie o kolektivní správě. Ta byla schválena v únoru 2014, a tak se kola příprav novely roztočila nanovo. Vládní návrh zákona odešel do sněmovny v únoru 2016. Až 9. března letošního roku jej schválil Senát s pozměňovacími návrhy z Poslanecké sněmovny. Dne 23. března novelu podepsal prezident.

Chvílemi byl legislativní proces doslova prošpikován bizarními výjevy jako ze slavného Haškova románu. Jeden ze senátorů za STAN se dokonce netajil tím, že již několik let vlastní hotel, a tudíž nemůže souhlasit s koncepcí zákona, kdy mu vzniká povinnost platit autorské odměny za televizory ve svém hotelu. Vyvrcholením jistého zmaru celého legislativního procesu bylo, že zákon přišel před senátory obhajovat nikoliv ministr kultury, ale ministr zemědělství.

Mediální obraz novely se zúžil pouze na sjednávání sazebníků autorských odměn, které je řešeno v paragrafu 98. Zákon má však celkem 107 paragrafů. Na tom lze demonstrovat, jak širokou optikou bylo na novelu nahlíženo.

Jaké významné novinky novela autorského zákona přináší? Na úvod je nutné uvést, že novela zákona obsahuje de facto téměř výhradně změny vyplývající z povinnosti České republiky implementovat evropskou směrnici o kolektivní správě autorského práva a práv s ním souvisejících a udělování licencí pro více území k právům k užití hudebních děl on-line na vnitřním trhu, jak zní doslovný název této směrnice. Dále v textu se omezím pouze na směrnici o kolektivní správě.

ZMĚNY ZÁKONA VYPLÝVAJÍCÍ ZE SMĚRNICE O KOLEKTIVNÍ SPRÁVĚ

Novelizovaný autorský zákon jasně definuje prvky transparentnosti kolektivní správy. Kolektivním správcům plyne řada informačních povinností. Jasně definuje orgány spolků včetně jejich kompetencí. Dále specifikuje pravidla pro členský princip, mezi která patří délka zastupování a výše vyplacených nebo splatných honorářů za účetní období. OSA již řadu let splňuje celou škálu těchto povinností a podmínek, byť málokdo si tyto informace na našich stránkách vyhledá. Přesto osobně věřím, že tyto povinnosti mohou napomoci větší důvěryhodnosti systému kolektivní správy jako celku.

Mezi dalšími změnami, které plynou ze směrnice, je výkon práv členů kolektivního správce distančně elektronickými prostředky. Mezi tato práva patří například schvalování změn stanov a rozúčtovacího řádu nebo volba členů do kontrolní komise, v našem případě do dozorčí rady.

Zákon dále umožňuje definování kategorií práv, která si nositel práv

nechá spravovat příslušným kolektivním správcem.

Novela autorského zákona některé pravomoci jasně svěřuje do kompetence nejvyššího orgánu kolektivního správce, což je v případě OSA valné shromáždění členů. Jde například o schválení rámcových pravidel pro režijní srážky, pravidel pro investování volných finančních prostředků apod.

Zákon též upravuje i možnost srážek z honorářů nositelů práv na poskytování sociálních, kulturních a vzdělávacích služeb. Pokud kolektivní správce takové srážky realizuje, musí mít transparentní pravidla pro srážení i následné nakládání s takto získanými prostředky.

V případech, kdy kolektivní správce nemůže dohledat oprávněného nositele práv pro výplatu honoráře, zákon definuje, jak musí kolektivní správce postupovat a co se s takovými prostředky stane po uplynutí tříleté lhůty.

Zákon též v souladu se směrnicí ukládá kolektivním správcům povinnost vyplatit honoráře nositelům práv do 9 měsíců od konce účetního období, ve kterém je kolektivní správce zinkasoval od uživatelů. OSA tuto podmínku splňuje minimálně jednu dekádu. Navíc od roku 2010 jsme v oblastech rozhlasového a televizního vysílání a u koncertů přešli na čtvrtletní rozúčtování honorářů. U neadresných příjmů provádíme vyúčtování minimálně 2x ročně.

ZMĚNY ZÁKONA NAD RÁMEC IMPLEMENTACE SMĚRNICE O KOLEKTIVNÍ SPRÁVĚ

Jak jsem již avizoval v úvodu, novela autorského zákona obsahuje i změny nad rámec směrnice o kolektivní správě. Jednou z těchto změn je proces sjednávání sazebníků autorských odměn. Novinkou je možnost obrátit se na ministerstvo kultury, aby ve věci stanovení sazeb vydalo souhlas v případech, kdy kolektivní správce a zástupci uživatelské veřejnosti nenašli shodu na nárůstu sazeb.

V případě nedohody nebo nezískání souhlasu ze strany ministerstva kultury je kolektivní správce oprávněn sazby navýšit pouze o inflaci a obrátit se na soud. Byť se okolo této problematiky vedla emotivní diskuze, dá se říci, že se schválený proces nikterak nevymyká běžným procedurám aplikovaným v zahraničí.

Dle našeho názoru zcela v rozporu s judikáty Soudního dvora EU, českou judikaturou, mezinárodními smlouvami a směrnicemi, kterými je Česká republika vázána, Parlament České republiky schválil zvýhodnění lázeňských zařízení oproti běžným hotelům. Konkrétně se jedná o sazby za rozhlasové a televizní přístroje umístěné na pokojích. Zákon výslovně stanovuje, že vybíraná částka může dosáhnout maximálně 25 % nejnižší sazby autorské odměny pro hotely stanovené sazebníkem kolektivního správce. Osobně mne překvapilo, že velmi hlasitá zájmová skupina hájící zájmy hoteliérů se vůbec nevymezila proti tomuto ustanovení, které zjevně narušuje hospodářskou soutěž. Již to vypadalo, že soudní spory s lázněmi o výklad jejich povinností z autorského zákona po letech směřují ke svému konci. Toto bezprecedentní protiústavní ustanovení nás staví do situace, kdy budeme muset v soudních sporech s lázněmi pokračovat, budou-li se těchto nerovných podmínek dovolávat.

Krásné jaro vám přeje

Roman Strejček